

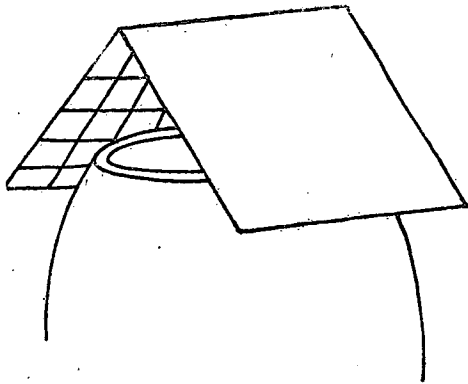

ශීය යල මහ අස්වැන්න සරු වීම අපට ප්‍රශ්නයක් වෙලා හැඩයි. අටු කොටු පිරිලා වී වික නියාගන්නත් නැහැක් නැති වෙලා. අස්වනු සුරක්ෂිතව ගබඩා කිරීම ගැන ලෝකයේ ම දැඩි උනන්දුවක්. විශාල ගබඩා අටු කොටු වෙනුවට ගොවි ගෙවල්වලට අස්වනු ගබඩා කර ගැනීම එක් වැදගත් වියදමක් ලෙස දැන් සැලකෙනවා. සෙසු ආසියානු රටවල් මෙන් ම මෙරට ද වී අපනය වැඩිමනත්ම වෙන්වේ ගබඩා කිරීමේ දී යි. අපේ වී අස්වැන්නෙන් 60% ක් පමණ කැමට මෙන් ම බිත්තර වී සඳහා ගොවි මහතන් වෙතම රැඳවෙන හෙයින් සම්ප්‍රදායානුකූල වී අටු කොටු වඩා සුරක්ෂිත තත්වයකට පත් කිරීමට දැන් වෙර දරනවා.

අපේ වී බීස්ස යළි සැකසීම මෙහි මුල් පියවර ලෙස දැක්විය හැක. 'ගොවි ජනතාව' මගින් මුල්වරට රටට හෙළි කළ පරිදි වී අලෙවි මණ්ඩලයේ අනුරපුර සහල් සැකසුම් සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයයි මේ කටයුත්තට අත ගැසුවේ අනුරපුර, පොළොන්නරුම හා කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල වී වැඩියෙන්ම ගබඩා කරන්නේ වී

බීස්සේ යි. පොළොවෙන් අධියක් පමණ උස් වූ ලැලි පදනමක කටු මැටියෙන් ඉදි වන බීස්ස ගොවි ගෙවල මීදුලේ දක්නට ලැබෙන ස්ථිර ඉදි කිරීමක්. අසල කැලෙන් කපා ගන්නා ලී කණු කිහිපයක්, වැල් හෝ වේවැල්, පිදුරු හෝ පොල් අතු හා පවුලේ ශ්‍රමය පමණකි. වී බීස්සක් නිමැවීමට අවශ්‍ය වන්නේ.

වී බීස්ස ඉදි කිරීමේ මනා අත්දැකීම් ඇති ගොවි මහතකු මධ්‍යස්ථානයේ ඉදි කළ වී බීස්සක් හා ගොවි මහතන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු මෙම නිර්මාණ කිරීමේ පරීක්ෂණවලට ලක්වූහා. ශීය මහ අස්වැන්නෙන් ලබාගත් හොඳින් වෙලු බීජ 11-11 වී තොගයක් මෙම බීස්සේ ගබඩා කොට, කල් පැවතිම, තෙතමනය, වී වල පිරිසිදු කම, පැලවීම, කෘමි හා සත්ව උවදුරු, බීස්සේ ගබඩා ශක්තිය වැනි කරුණු පිළිබඳව පරීක්ෂණ පැවැත්වීමෙන් පසු වැදගත් නිරීක්ෂණයන් හා කළයුතු වෙනස්කම් රැසක් මධ්‍යස්ථානයේ නිලධාරීන් විසින් සොයා ගෙන තිබෙනවා.

1 මහ රූප සටහන

ඉදි කිරීම හා සවි ගස්කිය

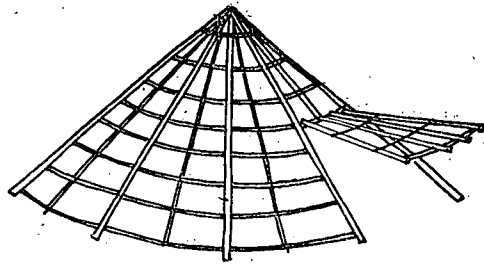
වි බිස්සක් වැඩි වියදමක් හා කරදරයක් නැතිව ඉදි කර ගත හැකි බව මේ පිළිබඳව අනුරපුර හා කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල ගොවි මහතන් ගෙන් කළ විමසීම් වල දී අනාවරණය වී ඇත. වහලය උස්සා වී තැන්පත් කිරීමත් ඉවතට ගැනීමත් කෙරෙනවා. යල මහ අස්වනු අනුව තැන්පත් කිරීම වසරකට දෙවතාවක් පමණ සිදු වන්නකි. සතියට හෝ දෙකකට වරක් කැම සඳහා බිස්සෙන් වී ඉවතට ගැනෙනවා.

දෙකන්නයේ වී තැන්පත් කිරීමට පෙර බිස්සේ ගොම මැටි හා අළුත්වැඩියා කෙරෙන හෙයින් මනාව රැක බලා ගන්නා බිස්සක් අවුරුදු විසි පහක් පමණ පවතින බව හෙළි වී ඇත.

කෙතමනාය

අනුරපුරට නිරිතදිග මෝසම් වැසි වැටුන කාලසීමාවේ දී පවා ඒවල තෙතමන ප්‍රමාණයේ සැලකිය යුතු වෙනස්වීම නොවීම බිස්ස විෂම කාල ගුණ තත්වයන්ට ඔරොත්තු දෙන අයුරු පැහැදිලි කිරීමක්. බිස්සේ පතුල පොලෝ මට්ටමින් අඩියක් පමණ ඉහළින් ඇති නියා තෙතමනාය කාන්දු වන්නේත් නැත.

පොඩිවුණු ඇට හා අපිරිසිදු දෑ ගොවි මහතන්ට අවාසිදයක තත්වයක් මතු කර වන මට්ටමකින් නොකිටුණු අතර වී පැලවීමක් සිදුව නැත.

2 වහ රූප සටහන

කෘතී හා සත්ව උවදුරු

ඉපියන්, ඉල්ලන් හා කුරුමිණියන් ගෙන් හානි සිදු වුවද එය ආර්ථිකමය අවාසියක් දෙන තරම් ඒවා නොවීය. කුරුල්ලන්ගෙන් හානි සිදු නොවුවද මියන් බිස්සට රිංගන බවට පැමිණිලි ලැබී ඇත. බිස්සේ ආධාරක කණු දිගේමියන් හා වෙයන් ඇතුළුව වැදීම ද ප්‍රශ්නයක් වී ඇත.

මාස හයක් බිස්සේ තිබූ විට කෙටු වීට ලැබුණ සහල් ප්‍රමාණය වී වෙලු මුල් දිනයේ කෙටු වීට ලැබුණ සහල් ප්‍රමාණයට වඩා අඩුවී ඇත්තේ 1% කිනි. සහල් කැබලි ප්‍රමාණය සාමාන්‍ය තරමකින් වැඩි වී ඇත. මෙය පොඩි වූ වීට ඇට ප්‍රමාණය වැඩිවීම නිසා වූවකි. රුපියල් 2,000 ක් වටිනා නොගයක් හය මසක් බිස්සේ තැන්පත් කිරීමෙන් වන බර අඩුවීමේ වටිනාකම රු. 24 ක් පමණ සුළු මුදලක් බව ද මෙම පරීක්ෂණවලදී හෙළි වී තිබේ.

අවට ලඳු කැලෑවලින් කපා ගන්නා ලී කණු හා ලෑලි කිහිපයක් ආධාරයෙන්, තම ශීල්ප දැනුම භාවිතයෙන් ගොවි මහතන් විසින්ම ඉදි කර ගන්නා වී බිස්ස, ඉතා අඩු ගබඩා වියදමකින් හය මසක් තුළ වී ඉතා සුරක්ෂිතව තැන්පත් කර ගත හැකි ගබඩා ක්‍රමයක් බව මධ්‍යස්ථාන නිලධාරීන් ගේ පරීක්ෂණවල වැදගත් නිගමනය වී ඇත.

හය මසක් නොව පුරා වසරක් ම තම වී සුරක්ෂිතව වී බිස්සේ තබා ගත් බව පරීක්ෂණයට ලක් වූ අනුරපුර හා කුරුණෑගල ගොවි මහතන් වාර්තා කොට ඇත. මේ හැර බිස්ස කුරහන් ගබඩා කර තැබීමට ද ඔවුන් සමහරක් විසින් යොදා ගෙන ඇත.

බිස්ස කිරිහන් වෙන ක්‍රම

ඉදි කිරීම

ලී හා ලෑලී ලබා ගැනීම අපහසු නම් බිස්ස ගඩොල් පදනමක ඉදි කොට සිමෙන්ති දූමිය යුතුය. මෙය ද පොලෝ මට්ටමට වඩා උස් විය යුතුය. වී දූමීමට පෙර සිමෙන්තියට පොලිතින් ආවරණයක් දමන්නේ නම් මැනවි මෙය තෙතමනය කාන්දුවීමෙන් වී රැක ගැනීම පිණිසය. බිස්ස පාමුල වටා කාණු කපා වැසිදිය ඒම වැලකිය යුතු වේ.

ගඩොල් පදනමක ඉදි වූ බිස්සක මියන් හා වෙයන්ගෙන් විය හැකි හානි වැලැක්වීමට උගහටය. ගම මට්ටමින් පොලිතින් හා සිමෙන්ති ලබා ගැනීමේ දුෂ්කරතා ද මතු විය හැක.

නව වහල - 1 වන ක්‍රමය

ආයතනයේ පරික්‍ෂණවලින් පසු මූලිකවෙනස් කම් නිර්දේශව ඇත්තේ බිස්සේ වහලට ය. වී ඉවතට ගන්නා හැම විටකම වහල එයවීමට හෝ ඉවත් කිරීමට සිදුවේ. කවාකාර වහල වෙනුවට අංක 1 රූප සටහනේ දක්වෙන වහලක් සකස් කළ හැක. වී දූමීම හා ඉවත් කිරීම වහලක් බිස්සේ බඳක් අතර වන ඉඩ පරතරය තුළින් කළ හැකිවීම මෙම ක්‍රමයේ පහසුවයි. මේ හැර විවලට මනා වාතාශ්‍රයක් ලැබීම හා විභින්නාවක පරික්‍ෂා කිරීමට හැකිවීම මෙවැනි වහලකින් ලැබෙන සෙසු ප්‍රයෝජන වේ.

අවසාන

තුරුල්ලන්ට, මියන්ට හා කෘමීන්ට පහසු වෙන් ම ඇතුළුවීමට ඉඩ ලැබීම මෙම ක්‍රමයෙන් විය හැකි ලොකුම උවදුරයි. මේ හැර පරිසර තෙතමන තත්වයන්ගෙන් මෙන්ම හිරි පොද හා වැහි බිංදු වැවීමවලට ද වී ගොදුරු වෙයි. හොරුන්ට පහසුවෙන් ම වී ඉවතට ගැනීමට හැකි වීම තවත් දුර්වලතාවයකි.

නව වහල - 2 වන ක්‍රමය

දෙවැනි රූපයේ දක්වෙන අන්දමේ සරන්දරු වලින් සවි වූ කොටසක් පමණක් එයවිය හැකි වන අන්දමට බිස්සේ වහල සකස් කිරීම තවත් නිර්දේශයකි. එසේ විය හැකි කොටසින් වී දූමීමට හා ඉවත් කිරීමට හැකිවේ. මෙය වඩාත් පහසු

සාර්ථක ක්‍රමය ලෙස හැඳින්විය හැක. වී දූමීම හා ඉවත් කිරීම පහසුවෙන් හා කඩිනමින් කිරීමට හැකි වීම හා මුළු වහලම ඉවත් කිරීමට සිදු නොවීම මෙහි අගය වැඩි කරවයි.

බිස්සේ බඳෙහි පහළ කොටසේ අධියක පමණ විෂ්කම්භය ඇති කපොල්ලක් තුළින් වී ඉවත් කිරීමට ඉඩ සලසා ගත හැක. එවිට මුළු දූමු වී මුළු ඉවත් කර ගැනීමට ද ඉඩ සැලසේ. කපොල්ල වානේ වැනි ශක්තිමත් තහඩුවකින් නොසැදුවොත් සොරුන්ට ලෙහෙ සියෙන්ම වී හොරා ගැනීමට ඉඩ ලැබීම මෙම ක්‍රමයේ දුර්වලතාවයයි.

මී උවදුරු

බිස්සේ ආධාරක කණු හතර හා පදනම් කණු හතර දිගේ මියන් ඒම වැලැක්වීමට බාධකයක් යෙදීම තවත් නිර්දේශයකි. බිස්සේ පදනම පොළොවෙන් අඩි 2 ක් පමණ උඩින් සකස් කර ඉහත සඳහන් කණු වලට මී බාධක යෙදූ විට මියන්ට කිසියේන්ම බිස්සට ඇතුළු විය නොහැක. ටින් පතුරකින් කපා ගත හැකි කේතුකාර මී බාධකයක යටිකුරුව ගමන් කිරීමට මියන්ට නොහැකි හෙයින් මෙවැනි බාධක යෙදූ විට බාධකයෙන් ඉහළට යෑමට මියන්ට කිසියේන්ම නොහැක.

වෙයන්

වෙයන් මැඩීමට ගන්නා රසායනිකයක් කලවම් නින්ත වර්ගයක් කණුවල ආලේප කිරීමෙන් වෙයන් ඒම මැඩලිය හැක. කණු මුල ලුණු කැට දූමීමෙන් හා නිතර සෝදිසියෙන් සිට වේ පාරවල් කැඩීමෙන් මේ උවදුරු වලක්වා ගත හැකි බව ද මධ්‍යස්ථානය පෙන්වා දෙයි.

බිස්සට මනා වාතාශ්‍රයක් නොලැබීම තවමත් නිසි විසඳුමක් නොමැති ප්‍රශ්නයක් වී ඇත. ගමෙන් ලබා ගත හැකි ද්‍රව්‍යවලින්ම බිස්සට මනා වාතාශ්‍රයක් ලබා දීම ගැන සහල් සැකසුම් මධ්‍යස්ථානය තවදුරටත් පරික්‍ෂණ කරනු ඇත.

අපේ ගම්වල වී ගබඩා කෙරෙනුයේ ඊළඟ කන්නය කැපෙන තුරු හෙයින් හය මසක මෙම කාලය තුළ වී හොඳින් ගබඩා කිරීමට වී බිස්ස ඉතා යෝග්‍ය බව සහල් මධ්‍යස්ථාන පරික්‍ෂණ වලින් හෙළිව ඇත. ඉහත සඳහන් වෙනස්කම් කොට හොඳින් වෙලු වී බිස්සේ ගබඩා කරන්නේ නම් ගම මට්ටමේ වී ගබඩා කිරීමේ ප්‍රශ්නයක් මතු වීමට ඇති ඉඩ බොහෝ දුරට අඩු වනු නිසැකය.